

Risikosamfundet

Ibog - Samfundsfag på tværs

Forløb - Klimakrisen og Danmark

- Se under afsnittet – Risikosamfundet, individualisering i risikosamfundet

Læringsmål

- Der opnås en grundlæggende forståelse for Ulrich Beck's teori om risikosamfundet til at forklare baggrunden for klimaforandringerne og hvordan vores adfærd fremme dette
- I skal kunne forklare hvilke konsekvenser de stigende bekymringer for klimaet har for individet og samfundet

Dagsorden

- Intro til risikosamfundet – 15 min
- Top 5 – menneskeskabte risici – 15 min
- Øvelse - Generaliseret usikkerhed – 15 min
- Øvelse - generaliseret usikkerhed – 15 min
- Frygten for at vælge forkert – 10 min
- Klimaangst og ønsket om børn - artikel – 20 min

Ulrich Beck og risikosamfundet

- Hvad handler risikosamfundet om?

Risikosamfundet og Ulrich Beck

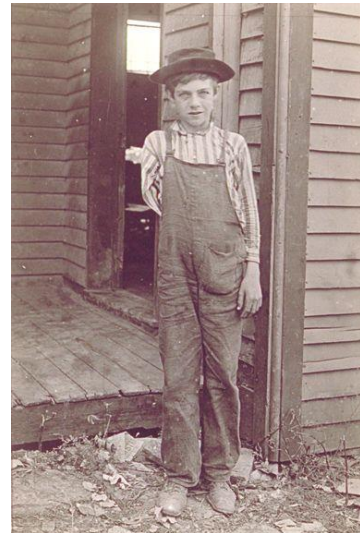
- Begrebet risikosamfundet udvikler Ulrich Beck i 1980'erne på baggrund af, at en række nye risikofænomener kommer på dagsordenen
- Fælles for de risici Beck beskæftiger sig med er, at de er menneskeskabte
 - fx landbrugets anvendelse af sprøjtegifte kan få langsigtede konsekvenser for menneskets forplantningsevne
 - Fx de langsigtede konsekvenser af den øgede CO₂-emission, og de deraf afledte konsekvenser for menneskeheden i form af varige klimaforandringer.

Risikosamfundet og Ulrich Beck

- Beck beskæftiger sig med, hvem de forskellige risici rammer og mulighederne for at forebygge risici. Beck siger selv, at:

”Nøden er hierarkisk – smoggen er demokratisk”

- De risici, som fandtes i det traditionelle og det moderne samfund, gik primært ud over fattige personer

Risikosamfundet og Ulrich Beck

- Sådan er det ikke i risikosamfundet. Alle kan blive ramt af smog, konsekvenserne af brugen af pesticider i landbruget, ftalater i plastiklegetøj og bivirkningerne ved brug af medicin. Uanset om man er rig eller fattig udsættes man for disse risici i risikosamfundet.

Øvelse - Top 5 - menneskeskabte risici

- Lav sammen med din sidemakker en top 5 over **menneskeskabte risici** med fokus klima og miljøproblemer.

Ifølge Beck er begrebet **følgevirkning** centralt, fordi ingen har planlagt eller ønsket dem - som fx forurening.

- Prøv nu at forklare, hvad baggrunden er for de risici, I er kommet frem til i jeres top 5 – hvad er de en **følgevirkning** af?

Øvelse - Generaliseret usikkerhed

Tidligere var flere af de farer og usikkerheder, vi som mennesker ”producerede”, mulige at kompensere for ved hjælp af bl.a. forsikringer. Her kan man tale om en form for forudsigelig usikkerhed. I dag står vi overfor eksistentielle risici, som følge af vores indgriben i naturen. De risici, vi producerer i dag, truer nu vores eksistens. Det gør det sværere at håndtere som menneske og samfund, da vi aldrig kan være helt sikre på de risici, som er forbundet med at leve vores liv. Her er der ifølge Beck tale om en **generaliseret usikkerhed**, da vi hele tiden står overfor usikkerheden ved at leve i en verden, hvor der er risici forbundet med vores eksistens.

Med afsæt i øvelsen ovenfor, skal I diskutere:

- Hvilke usikkerheder I står overfor?
- Hvilke konsekvenser, det kan have for individet, at man aldrig kan vide sig helt sikker på, at de valg vi træffer er de rigtige?
- Er klimaangst en god ting?
- Hvorfor kan det være svært at løse de risici, vi som mennesker producerer?
- Hvorfor er det, at selvom vi kender risiciene ved at flyve, at drikke, at ryge, at sende CO₂ ud i atmosfæren, så afholder det ikke mennesker fra at benytte disse produkter og services?

Øvelse - Frygten for at vælge forkert

Ifølge en undersøgelse fra DUF frygter to ud af tre danske unge i meget høj, høj eller i nogen grad, at de vælger forkert i livet. Frygten er størst blandt kvinderne, de ledige og de helt unge grundskole- og gymnasieelever. Derudover viser undersøgelsen, at der er en markant sammenhæng mellem, i hvor høj grad unge frygter at vælge forkert i deres liv, og i hvor høj grad de unge føler, at de har et godt liv.

- Hvordan kan vi bruge Becks begreb radikaliseret individualisering til at forklare denne frygt?
- Hvad tror du mere konkret, der ligger til grund for den stigende frygt for at vælge forkert blandt unge i dag?
- Hvad kan man gøre for at minimere risikoen for at vælge forkert?
- Tror du, at denne frygt kan forklare, hvorfor unge i dag søger mod fx klimafællesskaber? – begrund dit svar

Klimaangst og ønsket om børn

- I læser artiklen "Unge kvinder overvejer at fravælge børn grundet klimaet" og svar på følgende spørgsmål
 - Hvordan påvirker den opfattede uløselighed af klimakrisen unges tillid til det politiske system ifølge Maria Bruselius-Jensen? Hvordan relaterer dette til Beck's begreb om risikosamfundet?
 - Hvilken rolle spiller håb og tro på fremtiden i forhold til ønsket om at få børn, ifølge artiklen? Hvordan kan dette ses som en reaktion på den opfattede usikkerhed i risikosamfundet?
 - Hvilken betydning har den politiske handlekraft ifølge artiklen for unge menneskers klimaangst og overvejelser om familieplanlægning?